

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—, Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Zveza združenih delavcev in voditelji Delavske zbornice.

Vse pošteno in nepristransko delavstvo obsoja zadnji čas postopanje upravnega odbora Delavske zbornice v Ljubljani, odkar se je raznesla vest, da je upravni odbor odklonil registracijo Zveze združenih delavcev (ZZD). Ali je ogorčenje delavstva upravičeno? Je!

Zakon o zaščiti delavcev pravi, da Delavske zbornice vodijo evidenco strokovnih organizacij, pravila Delavske zbornice pa celo pravijo, da so strokovne organizacije dolžne registrirati se pri Delavski zbornici. Lani v novembru je bil ustanovni občni zbor ZZD. Naslednji mesec je odbor ZZD zaprosil za registracijo pri zbornici. Pol leta ni prejel odbora nikakega pismenega obvestila, če je organizacija registrirana ali ni. V maju je upravni odbor nenadoma določil pogoje, ki jih mora izpolnjevati vsaka organizacija za registracijo, junija pa je zbornica o teh pogojih obvestila tudi ZZD. Končno je upravni odbor v avgustu registracijo odklonil, češ, da ZZD še ne obstoja eno leto, kar pač ni posebna modrost.

Pri vsej stvari je zanimivo to-le:

Zakon o zaščiti delavcev more spremeniti parlament, pravila Delavske zbornice pa le skupščina zbornice. S svojim sklepom pa je upravni odbor posegel v delokrog navedenih organov, ker je proti zakonu in pravilom zbornice postavil za registracijo pogoje, ki niso nikjer utemeljeni. Kar je bilo doslej dolžnost, je postalo sedaj milostna pravica, ki jo deli upravni odbor.

ZZD ima doslej 11 postojank z okoli 1000 člani. Po kratkodobnem delovanju pomeni to, da je zasidrana v delavstvu in da je to šele začetek njenega razvoja, ki napoveduje vsekakor še lepo bodočnost. Prijavo za registracijo je podpisalo deset obratnih zaupnikov, krščanskih strokovničarjev. Če upravni odbor noče registrirati ZZD, zapira zaenkrat organizaciji pot v zbornico, da se tam uveljavi in skuša udeležiti svojega načela. Odlog vstopa je po mišljenju upravnega odbora zagotovljen do novembra, ko bo ZZD dopolnila eno poslovno leto. Kaj to pomeni?

Letos v jeseni poteče poslovna doba

sedanjemu plenumu Delavske zbornice. Treba bo iti pred delavstvo in na nove volitve. Delavstvo bo zopet izbiralo, komu bo dajalo svoje zaupanje. Danes vladajo v zbornici in v upravnem odboru sami socialisti, in sicer Marksovi, krščanski in narodni. Vsi trije vedo, da se bo njihovo medsebojno razmerje vsled nastopa in udeležbe ZZD pri volitvah znatno spremenilo v vsakem oziru. ZZD je sprejela geslo papeževe okrožnice: »Kdor socialist, ne more biti katoličan!« To geslo pa ne gre v račun nobenemu socialistu, najmanj pa krščanskemu. S kolikšnimi težavami so se uvajale po vojni nove levičarske besede, ki naj točno označujejo tudi ideologijo, ki jo zastopajo krščanski socialisti. In sedaj kar naenkrat naj krščanski socialisti vsled papeževe okrožnice in nastopa ZZD oboje opuste? Nikdar! Tako mislijo krščanski socialisti.

Umetno si moramo podaljšati življenje

in vlado v zbornici in nad delavstvom! To je bil sklep polletnega trudapolnega razmišljanja, ki so ga sprejeli troimenski socialisti v prelepem mesecu maju. Treba je staviti krščanskim strokovničarjem, ki prosijo za sprejem, take pogoje, da sigurno ne bodo izpolnjeni. In tak najbolj siguren pogoj je, da mora nova organizacija izpolniti eno poslovno leto. Ker se ZZD ne bo mogla udeležiti volitev v jeseni, odpade kot resen tekmeč! Živela naša socialistična vlada v DZ, živel troimenski socializem!

Posebno značilna pri tem je vloga krščanskih socialistov,

ki sede v upravnem odboru Delavske zbornice. Oni naglašajo, da so za sporazum z ZZD ter ostalimi organizacijami in za enotnost krščanskega strokovnega gibanja, čeprav te svoje trditve sami najbolj pobijajo s tem, da se krčevito držijo naziva »krščanski socialist«. Če bi bili oni iskreno za kak sporazum, potem bi morali

Snovanje protiboljševiškega bloka.

V Srednji Evropi se odigrava politično življenje te dni s filmsko brzino. Madžarski regent, admiral Horthy, je 20. avgusta nenadoma odšel »zasebno na lov v Tirolske Alpe«. Ob tej priliki se je sestal s kanclerjem Schuschniggom, nakar je odšel na Bavarsko in se sestal s Hitlerjem. Sestal se bo baje še z Musolinijem nekje na Južnem Tirolskem. Nazaj grede bo obiskal predsednika avstrijske republike Miklasa, ki je na počitnicah ob Vrbskem jezeru. Na sestanek s Hitlerjem je prišel tudi bolgarski kralj Boris in italijanski maršal Balbo. Na Tirolskem se nahaja tudi nemški veleposlanik na Dunaju von Pappen, pride pa še madžarski finančni minister Fabinyi. Na Dunaju je istočasno razgovarjal grof Bethlen z italijanskim

poslanikom Salato. Sicer se o teh sestankih ne izdajajo nobena poročila, toda jasno je, da gre za velike reči. Ustvari naj se močan blok: Rim, Berlin, Dunaj, Budimpešta, Sofija. Hitler hoče doseči mogočno zvezo proti boljševizmu in obenem poseči v Podonavje. Za to je posebno ugoden trenutni položaj, ko je pozornost držav obrnjena v Španijo in ko na drugi strani prav španski dogodki kličejo Evropo v fronto proti komunizmu. Vse to je znal Hitler spretno in hitro izrabiti. Razumljivo, da ostala Evropa skrbno opazuje vsak korak, zlasti je Francija vznemirjena in išče zvez z Anglijo. Enako je tudi Mala zveza močno zainteresirana na vseh vprašanjih o Podonavju. Vsekakor bodo ti razgovori prinesli velike posledice.

Še o DZ in ZZD.

Nekoliko pogleda za kulise.

Zakaj rdeča, plava in bela socialistična gospoda ne sprejme »Zveze združenih delavcev« v Delavsko zbornico? Temu bo poleg bližnjih volitev v Delavsko zbornico v veliki meri vzrok tudi — denar. Vse delavstvo, ki je zavarovano v OUZD, plačuje namreč za Delavsko zbornico tedensko po 50 par. Pri velikem številu zavarovanega delavstva v Sloveniji zneso to mesečno prav lepo vsoto, ki je na razpolago Delavski zbornici, pravilneje vladajoči socialistični gospodi vseh treh vladajočih barv. Poleg teh prispevkov delavstva tudi palača nekaj nese. Te lepe stotisočake, ki jih vplača letno vse delavstvo, organizirano in neorganizirano, gospodje upravnih svetnikov razdelijo na rdečo, plavo in belo organizacijo. S tem denarjem si u metno vzdržujejo te organizacije življenje, ker same nimajo toliko organiziranega delavstva, da bi s svojimi prispevki mogle vzdrževati svoje »generale«. Pisarniške prostore imajo pa organizacije v palači zastoj. Sedaj pa pride četrti, ki naj bi ta lepi račun na glavo postavil! Seveda bi morali tudi četrtemu nekaj dati. Pa če že ne denarja, vsaj kako mesto v upravnem odboru. S tem bi si pa nakopali na glavo vruga, ki bi s svojim kritičnim očesom podrl vso lepo »harmonijo« med vladajočimi raznobarvnimi socialisti! Pa tudi vse dru-

go gre po »ključu«, tako načelnitva raznih odsekov, status uradništva, potnine itd. Ali se smemo čuditi odporu upravnega odbora Delavske zbornice, če se otepa četrtega deležnika in poleg tega še takega, ki je nastal ravno zaradi tega, ker mu ta čudna socialistična bratovščina ni všeč? To je vendar boj za obstanek! Z izgubo rednih mesečnih dohodkov od Delavske zbornice pojde tudi njihovo organizacijsko življenje rakovo pot, finančno bi bili pa prikrajšani njihovi voditelji, to so v prvi vrsti gospodje, ki imajo besedo tudi v Delavski zbornici. Delavci bodo sedaj razumeli, zakaj je padel sklep v upravnem odboru Delavske zbornice, da se ne registrira »Zveza združenih delavcev«. Ne bodo se pa mogli otrestiti tudi sumnje, da nosijo v vsej tej borbi proti ZZD zastavo beli socialisti iz enostavnega razloga, ker njegova dva brata v Delavski zbornici ne bosta najbrž toliko uvidevna in širokogrudna, da bi tudi »nesrečo« skupaj delili, to se pravi, da bi hotela kaj odstopiti od svojih prejemkov četrtemu, in bi šlo vse na rovaš in v izgubo krščanskim socialistom. S tem bi se pa marsikaj predrugačilo... Sicer je pa čas že marsikaj prinesel in upamo, da bo čas tudi temu vprašanju še doprinesel svoje.

„Štiri dinarčke za španske sodruge.“

Naši rdečkarji so nekje hoteli malo poribariti v kalnem. Sklicali so delavsko zborovanje radi meznega boja in so nanj povabili vse delavstvo brez razlike na svetovni nazor. — Do tu je vse v redu. — Toda vabilu je bila pridejana zahteva, da naj vsak delavec prinese s seboj — štiri dinarčke za uboge španske sodruge. Vprašamo, kaj pa ima mezní boj in strokovno delo opraviti s špansko revolucijo? In kako se sklada to delovanje naših rdeč-

karjev z izjavami naših rdečih generalov, da nimajo s komunisti nobenih zvez in da so proti komunizmu? Zopet se ponavlja igra: Proti komunizmu pa za komuniste, ki jo je v predzadnji številki spretno igralo tudi krščansko (?) socialistična »Delavska pravica«. — Mi samo obžalujemo tiste zapeljance, ki bodo resnično kaj dali za španske sodruge, kajti vse tisti denar bo ostal lepo v žepih slovenskih sodrugov in Španije nikdar videl ne bo.

Ko se pristaši »ljudskih front«

ponašajo z brezpogojnim demokratičnim čustvovanjem, je prav, da so pokazali, da hočejo dejansko svojo vlado, diktaturo socializma in ne demokracije. Ko vsak dan vpijejo o potrebi svobodnega delavskega združevanja, je prav, da so v dejanju pokazali, da so dejansko proti svobodnemu združevanju. Obe gesti si bo naš delavstvo dobro zapomnilo in ne bo pozabilo namenov plavo-belo-rdeče deteljice, ki se bohotno razvija pod blagodatni Delavske zbornice ter pod zakonito zaščito.

Mi vemo, da morajo biti Delavske zbornice po zakonu res delavske in ne le socialistične. Zato mora priti skoro do obračuna, pri katerem bodo slovenski delavci pomedli s pisano deteljico in dali tej ustanovi svojo barvo. Ukrepi, ki so napravljeni proti duhu zakona in proti pravilom, o katerih odloča skupščina zbornice ter jih mora potrditi minister, po našem mnenju niso veljavni. Zato bomo lahko kmalu rekli: ZZD vstopa v Delavsko zbornico. Delajmo, da bo ta vstop čim lepši!

Španija uči.

Kdor je prelistaval poročila o dogodkih v Španiji, je imel priliko čitati naslednje: Kjer so zmagali pristaši ljudske fronte, so pričele goreti cerkve in samostani, začeli so se pregoni duhovnikov in redovnih oseb, masa se je naslajala nad moritvijo služabnikov Cerkve. Režim je pričel izvajati socializacijo velikih obratov, v Madridu je bila znižana najemnina najemnikov za polovico. Kjer so zmagali desničarski uporniki, so bile ukinjene takoj vse zakonite odredbe socialno-političnega značaja. Kristusu pa je bila izkazana vsa čast, v Šolah je bil uveden povsod verouk. Obe stranki sta si edini v tem, da sta druga nasproti drugi brezobzirni do skrajnosti. Levičarji prekašajo desničarje le še v toliko, da uvajajo v morijo še žene in dekleta.

Kaj more na to reči špansko delovno ljudstvo? Ali ne dobi videza, da mu hočejo pomagati iz stiske le tisti levičarji, ki tako strastno preganjajo Boga raz španske zemlje? In ali nasprotno na drugi strani ni prisiljeno pasti v mnenje, da so častilci Boga in pristaši Cerkve sami reakcionarji, ki socialnega vprašanja ne vidijo ali pa ga nočejo videti in ga nočejo reševati?

Da, to je prokletstvo Španije! To so posledice tistega toliko opevanega španskega plemišstva in viteštva, ki je tiščalo k tlom špansko ljudstvo. Večina zemlje je bila last te gospode, ki se za dvig ljudstva ni brigala, temveč je dajala ljudstvu isto hrano kot stari Rim: Panem et circenses (Drobline z bogatinove mize in predstave v cirkuših)! Da, ljudstvo se je na zunaj zadovoljevalo in ni kričalo. Spodaj pa je telo in to tenje je prišlo prav marksizmu in je končno privedlo do današnjega strašnega požara. Medtem, ko je rastla drugod v evropskih državah ljudska prosvetna, strokovna, gospodarska in politična organizacija, in se je meščanstvo vsaj nekoliko potrudilo, priti nasproti vstajajočemu delavstvu, tega na Španskem ni bilo. Tam so nasičevali ljudi s frazami, za španske vlasteline in generale socialno vprašanje ni obstajalo. Padla je diktatura Primo di Rivera. Vstala je liberalna demokracija. Gil Robles je organiziral stranko katolikov. Levičarji so si hoteli pridobiti simpatije ljudstva s tem, da so pričeli izvajati agrarno reformo. Ko je zmagala desnica, Gil Robles s svojimi zavezniki ni razumel duha časa. Namesto da bi agrarno reformo izvedel do konca in dal zemljo tistemu, ki jo obdeluje, je vlada, v kateri je on sodeloval, uknila izvrševanje agrarne reforme. S tem se je pričel razvoj, katerega konec pravkar opazujemo. Ljudstvo je vsled nerazumevanja desnice za socialna vprašanja podleglo agitaciji leveice in tej dalo večino pri zadnjih volitvah. Desnica je bila razočarana nad ljudstvom namesto nad seboj.

V Franciji smo opazili drugačen razvoj. Tam se katoliki niso postavili proti socialnim reformam Blumove vlade. Predstavniki Cerkve so sami naglasili, da Cerkev nima zvez s gestami desničarskih politikov. Poudarili so socialno smer krščanstva, ki jo je to vedno imelo in ki je nikdar ne more izgubiti. Če bi šli španski katoliki po potih francoskih, ne bi bilo današnjih morij, ne bi bilo prelivanja krvi; namesto da generali z eno roko branijo Kristusa, z drugo pa delajo proti socialnemu napredku, bi mogli biti španski katoliki socialno vodilni činitelj in porok za lepo bodočnost španskega delovnega ljudstva. To svojo misijo so najbrže zamudili!

Če nič drugega, nam mora biti današnja vihra v Španiji glasen opomin in ponoven klic o potrebi obstoja ljudskih organizacij in dokaz, kako napačno ima vsak, kdor misli, da se bo izognil socialnemu vprašanju, če si bo zamašil pred njim ušesa.

Delavski pregledi.

»90 odstotkov hrvaških delavcev je organiziranih v Mačkovem Hrvatskem radničkem savezu.« Tako je izjavil tajnik HRS Govedič na sestanku delavcev v Varaždinu dne 21. avgusta. Mizarski pomočniki v St. Vidu nad Ljubljano so 46 mojstrom predložili predlog kolektivne pogodbe. Združenje obrtnikov lesnih strok pogajanja zavlačuje in do njih še ni prišlo. Na zborovanju industrijev na Bledu so tudi oni pristali na to, da se čimprej reši vprašanje minimalnih mezd in so sprejeli kot bazo predlog ljubljanske zveze industrijev. Ustanovil se je odbor, ki bo izdelal podroben osnutek, ga predložil vsem industrijem in nato ministrstvu za socialno politiko.

Politične vesti.

Na Madžarskem se vladna stranka baje krha. Generalni tajnik stranke Bela Marton hoče, da se čimprej izvedejo razne ustavne reforme, zlasti volilni sistem, vsaj tako poudarjajo na zunaj. Isto obljublja sicer tudi min. predsednik Gömbös, toda gre vse prepočasi.

Na Češkem so se 20. avgusta pričele velike vojaške vaje, ki so največje med dosedanjimi manevri.

Na Poljskem se je mudil šef francoskega generalnega štaba general Gamelin pet dni. O razgovorih se ni izdal noben uradni komunik. Vendar se utemeljeno sklepa, da se je govorilo o posojilu, ki bi ga v Parizu najela poljska vlada za tehnično izpopolnjenje svoje vojske, ki je daleč za nemško. Posojilo bi menda znašalo 10 milijard Din. Francoski predlog, da Poljska dovoli sovjetski armadi prehod v slučaju, da bi bila Francija napadena, je odbit, pač pa se bo morda to dovolilo sovjetskim letalom. Dalje bi radi Francozi pridobili Poljake za sodelovanje s Českoslovaško in Malo zvezo, čemur pa se Poljska upira, ker noče sodelovati s prijatelji sovetov. Vsekakor se vidi, da Poljska svoje zunanje politične linije na ljubo Francozom ne čisto spreminja.

V Franciji komunisti vlado ljudske fronte podpirajo, vendar v njo niso hoteli vstopiti, ker po izjavah njih vodje Thoreza, hočejo sami priti na oblast potom puča, ki so ga pripravljali, kar je danes v Franciji splošno znano, za mesec junij, pa so ga zadnji dan odložili po naročilu iz Moskve, ker da je še premalo upanja na uspeh. Baje se pripravljajo za jesen, medtem pa razvijajo komunistični poslanci živahno agitacijo zlasti med malimi posestniki.

V Belgiji vstaja fašizem, ki se imenuje reksizem, pod vodstvom mladega katoličana Degrella. Kakor znano, je pri zadnjih volitvah dosegel nepričakovane uspehe in to predvsem na račun starejše konservativne katoliške stranke. Proti njemu je bila 18. junija ustanovljena ljudska fronta po običajnem načinu. Katoliški delavci, dasi so proti fašizmu Degrella, niso vstopili v ljudsko fronto.

V Španiji je položaj še vedno nejasen, a prerokujejo, da bo izid v 14 do 15 dnevih gotov. Oboji samozavestno upajo na zmago. Vlada je v boju začela rabiti pline za soljenje. Nevarno zaostritev v po-

ložaju je izzval primer, ko sta dve španski ladji začeli obstreljevati nemško ladjo »Kamerun«, ki je plula proti Cadixu, da tam vkrcna nemške in druge državljane, ki hočejo oditi iz Španije. Nemčija je takoj vložila oster protest pri madridski vladi. Francija in Anglija, obe sta bili v strahu, da to lahko izzove velike zapletljave, posebno še, ko je Nemčija poslala v Španijo sedem novih vojnih ladij in naročila, da na vsako nasilstvo od strani španskih ladij takoj odgovore z vso bojno silo. Na predlog o nevmiševanju sta pristali Italija in Nemčija pod pogojem, da tudi ostale države brezpogojno ničesar ne uvažajo v Španijo. Uporniki namreč poročajo, da so vstale bombardiralne letala s francoskimi znaki in da je vojni material francoski. Pretekli dnevi so se vršile nad Irunom velike letalske bitke.

Nemčija je te dni uvedla dveletno vojaško službo za vse vrste orožja, kar pomeni, da se njena stalna armada poveča na en milijon vojakov. Vest je mnoge države zelo vznemirila. Hitler hoče biti v stalni pripravljenosti proti boljševizmu, ki je svojo armado tudi nedavno povečal na skoraj dva milijona mož.

Tudi v Italiji se kmalu prično veliki jenski manevri, pri katerih bo sodelovalo 120.000 mož.

Južna Amerika prekinja zvezo z Madridom. Kakor poročajo, je Argentina že priznala nacionalistično vlado v Burgosu. Brazilija je tudi odpoklicala svojega poslanika pri španski vladi. Isto nameravata storiti tudi Havana in Kuba v Srednji Ameriki.

Proces v Moskvi, ki se je začel 19. avgusta proti Stalinovim zarotnikom, ki so baje bili v zvezi s Trockim, je bil v petih dneh končan. Vseh 16 obtožencev je bilo obsojenih na smrt. Obsodba se je izvršila 25. avgusta zjutraj. Tako sta od nekdanjega odbora boljševiške stranke živa samo še dva: Stalin in Trocki, ki živi v izgnanstvu in je Stalinov sovražnik.

V Rusiji je letos izredno slaba žitna letina. Lakota, ki se pojavlja zlasti že v Ukrajini, je povzročila razne nemire, tako da je vlada proglasila nad Ukrajino obsedno stanje. Ljudstvo napada komisarje, ki rekvirirajo žito. V borbah je bilo postreljenih brezobzirno že blizu sto delavcev in kmetov.

Domače vesti.

60 letnico je slavil g. Ognjeslav Skamlec, župnik, dekan in duhovni svetnik pri sv. Andražu v Haložah. Jubilar je zelo goreč duhovnik ter marljivo na delu na prosvetnem in gospodarskem polju.

Zlati zakonski jubilej sta obhajala v št. Petru pri Mariboru 76 let stara pridna viničarja Janez in Marija Gornik.

Smrt uglednega krčmarja. V Mariboru je preminul po daljšem bolehanju znani ter ugledni gostilničar g. Alojzij Horvat v Frankopanovi ulici. V njegovo mazo radi zahajajo železničarji.

Delavski dom v Ljubljani bo povečan. Da vsaj nekoliko zadosti nujnim delavskim potrebam, je zgradila mestna občina ljubljanska l. 1932 na Bleiweisovi cesti delavski dom s stanovanjskimi sobicami in raznimi drugimi prostori. V ta namen je dobila od Borze dela brezobrestno posojilo 4 milij. Din, ki ga mora odplačati v 25 letih in sicer v polletnih obrokih po 40.000 Din. Toda ta dom že davno več ne zadošča zahtevam, posebno se vedno množe povpraševanja od strani delavcev za stanovanja, razen tega iščejo prostora socialne organizacije. Zato je ljubljanska mestna občina na svoji seji 19. t. m. sklenila, da svoj delavski dom poveča. Poleg dosedanje zgradbe se postavi novo trinadstropno poslopje. Načrt predvideva skupno spalnico z 20 posteljami, 44 sob za posamezne najemnike, večje sobe za organizacije in korporacije, kopalnico ter vse potrebne higijenske naprave. Stavba je preračunana na 1.700.000 Din. Ta denar naj se najame pri Borzi dela pod enakimi pogoji, kakor prejšnje posojilo. Polletni obroki, ki bi jih odplačevala občina, bi znašali po 34.000 Din. Upravni odbor Borze dela je v načelu že pristal na dovolitev posojila. V debati se je predlagalo, da se v upravni odbor del. doma pritegnejo tudi zastopniki delavskih organizacij. V upravnem odboru je tudi zastopnik Borze dela.

Mariborska bolnišnica dobi nov paviljon, v katerem bo oddelek za očne, kožne in spolne bolezni. Nova stavba bo trinadstropna, dolga 82 m in so predvideni stroški z opremo na osem in pol milijona dinarjev. V novem prepotrebem paviljonu bo 240 postelj. Družba za prva dela bo 4. sept. in se nanaša na vsoto 2.370.000 Din.

Zadnja nedelja, 23. avgusta, je prinesla JRZ v štirih občinah sijajno zmago. V Domžalah odpade na JRZ 16 odbornikov, na združeno opozicijo 2 odbornika. V Dvoru na Dolenjskem je dobila JRZ 15 odbornikov, združeni nasprotniki 3 odborniki. V Zagradcu na Dolenjskem JRZ 16 odbornikov, opozicija 2. V Žužemberku JRZ 16 odbornikov, združena nasprotna stran 2.

Vlomilci so obiskali in izpraznili pri Sv. Benediktu v Slov. gor. trgovca Franca Perko.

Tri krave je hotel prethotapiti v Avstrijo pri Sv. Krneju nad Muto kočar Rudolf Medved. Na mejni so ga prijeli in bo zaplenjena živina prodana na dražbi.

Svoji k svojim ne sme biti samo prazna beseda! Zato kupujte v Tiskarni sv. Cirila.

Smrtna nesreča delavke — matere štirih otrok. Zadnjo soboto zvečer se je vračalo delavstvo iz Hutterjeve tovarne v Melju z brodom preko Drave na Pobrežje. Olga Svarc, 36 letna delavka v Hutterjevi tovarni, je hotela skočiti s se ne h kraju privezanega broda na obrežje. Padla je v Dravo in utonila.

Avtomobil pognal s ceste motorno kolo. Pri Poljčanah je ošvrknil avto motorno kolo, s katerim se je vozil Franc Boháč, trgovec iz Prage, in Anton Duvič, študent iz Splita. Sunek je pognal kolo s ceste, da se je poškodevalo do ne-rabnosti. Boháč je dobil poškodbe na glavi in na desni nogi, študent je ostal nepoškodovan. Prazan je po zdravniški pomoči nadaljeval potovanje z vlakom.

Radi krave si prerezal vrat. 80 letni Janez Pulko iz Stran pri Podlehniku v Haložah je gnil svojo edino kravo na pašo. Žival mu je padla preko skale in se ubila. Radi 1000 Din vrednega živinčeta si je stavec prerezal vrat in so ga v obupnem stanju prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Nogo si je zlomil pri padcu s kolesa na cesti med Vuhredom in Ribnico 21 letni mesar Rudolf Brandl.

Hod poškodoval posestniškega sina. V Klopcah pri Slov. Bistrici je poškodoval na glavo padli hod 28 letnega posestniškega sina Franca Berglez, ki je dobil hudo rano na glavi in ima zlomljeno desno nogo.

Žrtvi noža. V Cirkovcah pri Pragerskem sta dobila v fantovskem pretepu hude zabođljave z nožem Jožef Frangež in Ivan Horvat, oba iz Staresincev.

Arretacija nevarnega ptica. Orožniki so izročili mariborskemu okrožnemu sodišču 26 letnega Jurija Nazdraževiča, ki je vlomil pri posestniku Ivanu Živku v Zgornji Voličini in je osumljen več vlomov in tatvin po Slovenskih gorah.

Hitro naplavljen utopljenec. Pri poskusu preplavanja Drave je utonil v Mariboru pred nedavnim srednješolcem Jožef Cotter. Njegovo truplo je naplavila Drava proti koncu minulega tedna v Rogoznici pri Ptuj.

Iz Drave so potegnili pri Sv. Marku niže Ptujja truplo Ane Perše, hčerke strojnika iz Ptujja, ki je šla v vodo v duševni potlosti.

Naplavljen truplo. V Spuhlji pod Ptujem je naplavila Drava truplo 12 letnega ljudskošolskega učenca Jožefa Lubej s Kosakov, ki je pred dnevi pri kopanju utonil v Mariboru.

Krajevne šolske odbore prosimo, da svoja naročila za šolske potrebščine pošljejo na naslov: Tiskarna sv. Cirila v Maribor ali v Ptuj.

V Maribor prepeljali pod sumom, da ima na vesti dva vlomov. Orožniki so prijeli v Mozirju v Savinjski dolini 22 letnega brezposelnega čevljarkega pomočnika Franca Arnuš, ki je imel pri sebi zavoj z več skoro novimi možskimi oblekami in čevlji. Arretiranega so prepeljali v Maribor in trdijo, da je on vlomil v stanovanje sodnika dr. Kežarja v Vrtni ulici in pri vpokojenem poštnem ravnatelju g. Karisu v Gosposki ulici. Pri prijemu najdena obleka ni od g. Kežarja in ne od g. Karisa. Zaprti in že predkaznovani Arnuš zanika vsako krivdo.

Vlomilca okradla sreskega načelnika. V M. Soboti sta posetila dva vlomilca stanovanje sreskega načelnika dr. Lipovška. Vse sta razmetala po stanovanju ter odprla omare, ker sta stikala za denarjem in dragocenostmi, katerih nista našla. Odesla sta precej perila, obleke in čevljev. Zamenjala sta svojo staro obleko za načelnikovo boljše, se preoblekla, najedla, napila in kot zaključek pokadila v stanovanju še par cigarete.

Vlomilec se pri skoku poškodoval. V stanovanje mariborskega brivskega mojstra Franca Weissna na Koroški cesti se je priklatil vlomilec, katerega so začeli zasledovati sstanovalci. V skrajni stiski je tvegal previsok skok na dvorišče in se je tako poškodoval, da so ga morali pred arretacijo odpeljati v bolnišnico. Gre za 25 letnega brezposelnega mizarskega pomočnika Ivana Paher iz Maribora.

Tat moral spustiti ukradeno kobilu. V Ljubnem v Savinjski dolini je odpeljal tat s pašnika posestniku Ferd. Vidočniku 4000 Din vredno kobilu, katero je hotel prethotapiti pri Mežici v Avstrijo in jo tamkaj prodati. Tihotapstvo so onemogočili granicarji. Od meje je gnil kobilu nazaj v Mežico in jo ponudil v nakup posestniku Ivanu Jug. Jug je prepoznal tata, ki je zbežal in je spustil žival, ker bi mu bila na pogebu v oviro. Drugi dan so vrnili kobilu lastniku. Tat, katerega je spremljala smola, je 28 letni delavec Jakob P.

Blejsko jezero in grad je kupila na dražbi Kendovih posestev Zadrzna gospodarska banka. Strel v obe nogi. V celjski bolnišnici se zdravi Alojzij Tepež, 19 letni zidarski pomočnik iz Rusnice pri Humu ob Sotli. Po izpovedi poškodovanega je oddal nanj strel iz lovske puške Franc Škrablin, dninar iz Grlitince. Tepež je bil zadet v obe nogi.

Nesreča z motornim kolesom. Iz Laškega proti Celju se je peljal mesar Karl Zener na motornem kolesu. Na sedežu zadaj je sedel njegov prijatelj Alojz Kastelic iz Laškega. Na Polouh je motorno kolo pridlo na tla Ivana Mora, računskega podčastnika iz Brega. Mor si je pri padcu natri lobanjo, Kastelic je odletel s sedeža ter se udaril na glavo. Poškodovanca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Podlegel tolovajskim strelom. V Cerini pri Čateških toplicah so nočni tolovaji streljali skozi okno v stanovanje uglednega posestnika in bivšega župana Martina Radej. Radeja sta zadeli dve krogli v trebuh in jima je podlegel v bolnici v Brežicah.

Pri plesanju po skalah je padla v prepad in si je zlomila nogo 16 letna Angela Kosmač, hčerka železniške čuvajke v Kranjski gori.

Pri padcu s kolesa si je prebila lobanjo 18 letna Franciška Rozman, uslužbena pri primariju dr. Zalokarju v Ljubljani.

Strel v trebuh je dobil v noči od neznanca v Nunski ulici v Ljubljani Jožef Šimnovec, 36 letni brezposelni tapetnik iz Glinške ulice.

Dve kolesarski nesreči. Na smartinski cesti v Ljubljani je padel s kolesa in se je nevarno poškodoval na senco carinske deklarant Sivc. — V St. Vidu nad Ljubljano je padla z zadnjega sedeža motornega kolesa 24 letna Vida Glavnik, šivilja iz Rožne doline, in je obeležala radi hude rane na glavi nezavestna. Oba ponesrečena so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Neznan avtomobilist je smrtno povozil 21. avgusta na klanec pri Višnji gori Jožefa Zupančiča, dninarja, rojenega v Sp. Brezovem.

Obstreljen vlomilec. V noči se je pripravil v Ljubljani na Masarykovi cesti na vlom neznanec. Stražnik ga je pozval k predaji, a je začel bežati. Policist je za beguncem oddal strel in

Vse za vse šole bomo kupovali v knjigarnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in v Ptuj!

krogla ga je zadela v nogo. V bolnišnici so spoznali v obstreljenem Antonu Sevcniku, 31 letnega brezposelnega ključavničarja iz Mengša, ki je bil izgnan iz Ljubljane.

Avtomobil zlomil otroku tilnik. V Ljubljani na Zaloški cesti je 21. avgusta zašla pod avtomobil, katerega je šofiral mesar Ivan Dimnik, štiriletna Verica Škoda, hčerka delavca. Avto je otroku zlomil tilnik in je po prepeljavi v bolnišnico izdihnil.

V zadnjem trenutku rešena strašna smrti. V Malem Lipoglavu pri Ljubljani se je v noči vnela kočja, v kateri je prebivala 76 letna prevzalkarica Marija Košak. Starica je v trdnem spanju začutila ogenj šele, ko je gorela že postelja, v kateri je spala. V zadnjem trenutku so jo rešili iz kočje, vso opečeno, sosedi.

Lokomotiva razmesarila voznika in vprego. Dne 21. avgusta je zadela smrtna nesreča na železniškem prelazu 1 km pred postajo Straža-Toplice na Dolenjskem Jožefa Šiška. Šiška je peljal na žago s konjem in volom. Na vozu je bil tudi njegov 10 letni nečak. Fantek je v zadnjem trenutku na prelazu zapazil prihod vlaka, zakričal, skočil z voza in si rešil življenje. Šiška je hotel poriniti voz s tira. Pri tem naporu ga je zagrabila lokomotiva in vprego vred ter vse raztrgano, razmesarjeno in zdrobiljeno odvrгла. Šiška je bil pri priči mrtev, konja in vola je odpeljal konjač.

Večji in manjši požari. Na Dravskem polju je v Strgojih uničil ogenj gospodarsko poslopje Valentinu Lahu s pravljenimi poljskimi pridelki in krmo. — V Placerju pri Ptujju je začela goreti pri posestniku Jožefu Vrabl šupa za stelo. Domači so ogenj hitro pogasili. Kmalu za tem je upepelil ogenj posestniku in Vrablovemu sosedu Ivanu Toplaku hišo in gospodarsko poslopje. V Pokošah pri Polskavi je zgorela posestnica Franciška Brumec v noči domačija in trpi 40.000 Din škode. Se isto noč je pogorelo gospodarsko poslopje v Varesi vasi posestniku Ivanu Černoga, ki ima škode 20.000 Din. V dveh zadnjih slučajih gre sigurno za požig. — V Sp. Novi vasi pri Slov. Bistrici je upepelil ogenj 25.000 Din vredno domačijo kočarju Simonu Juricu. — Med nevihtu je udarila strela zadnjo soboto v gospodarsko poslopje poštnega uslužbenca ter posestniku Franca Malajnerja na Pobrežju. 25.000 Din vredna stavba je zgorela in so gasilci oteli živino in hišo. — V župniji Lipoglav pri Smarju je pogorela hiša Janeza Trontelja, posestnika iz Zgornje Slivnice. 20.000 Din vredni ter moderno opremljeni mliz z oljarno je pogorel na ščavnici v občini Križevci pri Ljutomeru posestniku Francu Štuhec. — V Račah je zgorelo gospodarsko poslopje posestniki Ani Stern. Ogenj so zanetili otroci, ki so pekli koruzo. Škode je za 20.000 Din. — V Starem trgu pri Slovenjgradcu je postalo žrtve plamenov gospodarsko poslopje posestnika Ivana Arh, ki ima 60.000 Din škode. Gasilci so preprečili razmah požarne nesreče. — Na Zgornji Hajdini pri Ptujju je 26. avgusta zjutraj uničil ogenj več poslopj posestnikoma Martinu Zupančič in Alojzu Lajh. Skupna škoda znaša 100.000 Din. — V Josipdolu pri Ribnici na Pohorju trpi znani lastnik granitnega kamnoloma g. Lenarčič vsled nočnega požara 300.000 Din škode. Ogenj je uničil šupo in z njo vred tri lokomotive tamošnje industrijske železnice, razne stroje in aparate. Požar je nastal, ker so se vnele na eni lokomotivi cape za snaženje strojev.

Mizarsko delavnico je vpepelil nočni požar v Kosezah pri Ljubljani mizarskemu mojstru Antonu Hafnerju. Škode je 30.000 Din.

Pod bladivo!

V kakšnem smislu piše belgrajska »Politika« in kaj je njen uvodničar Balugdžić? Na to vprašanje nam odgovarja »Delavec«, glasilo slovenskih marksističnih strokovnih organizacij, ki piše v št. 8.: »Poslužujmo se podatkov, ki jih je z veliko preciznostjo zbral uvodničar belgrajske »Politike«, bivši berlinski poslanik naše države, in najsijajnejši duh srbskega socializma, Živojin Balugdžić.« To pojasnilo »Delavca« naj vzamejo na znanje vsi oni, ki mislijo, da je poročanje navedenega lista in njenega uvodničarja nepristransko in objektivno. Resnica je nasprotna! Pisanje »Politike« je popolnoma enostransko in neobjektivno. Socialist prvega razreda, kot je Balugdžić po »Delavcu«, more namreč pisati le v enem, to je le v marksističnem smislu! To še posebno takrat, ko je v vprašanju obstoj socializma, kar je sedaj v Španiji.

Političnih tovarnah

Tekstilno delavstvo se bori za svoje pravice. Lepo uspešno zborovanje tekstilnega delavstva v Mariboru. — Delavska solidarnost. — V soboto, 22. t. m., ob 7. uri zvečer se je vršilo v verandi Uniona zborovanje tekstilnega delavstva, ki so ga sklicale vse tri strokovne organizacije mariborske: Jugoslovanska, Narodna in Splošna strokovna zveza. Delavstva se je zbralo okrog 1000, kar je sicer veliko, toda za Maribor, ki zapoštuje okrog 4000 tekst. delavstva, še vedno premajhno število. Zborovanje je vodil, otvoril in kot prvi govoril preds. Splošne strok. zveze g. Karner, ki je pozdravil dejstvo, da se je v borbi za skupne interese združilo vse tekst. delavstvo brez ozira na organizacijsko pripadnost. Pokazal je vso upravičenost zahtev po enotni kolektivni pogodbi, saj imamo slučajje, da plačujejo nekatera podjetja za določeno delo 1.85 Din na uro, dočim plača drugo podjetje za isto delo 5 Din, ali, da kljub vsej brezposelnosti delajo po nekaterih tovarnah do 14 ur, ko se ven-

Trgovci, kupujte šolske potrebščine za domače šole pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru ali v Ptuj!

dar na drugi strani borimo že za 6 urni delavnik. Zahteva nadzorstvo nad zadostnimi higienskimi napravami po tovarnah, ki so še daleko nezadostne in da se prepove delo delavcem izpod 18 let, ker da ti ne spadajo v tovarno, ampak na zrak. Mnogi se boje delavstva, toda, če bodo delavci dobro plačani, ne bodo nevarni nikomur. V slučaju pa, da delavci ne dobe pravih plač, odklanjajo organizacije vsako nadaljnjo odgovornost za to, kar bi utegnulo delavstvo storiti, odgovornost bo nosil tisti, ki se bo upiral, izpolniti delavske upravičene zahteve. Kot drugi je govoril za Narodno strokovno tajnik g. Bučar o poteku dosedanjih pogajanj z industriji, ki bi na vsak način radi zavlekli pogajanja in ki hočejo, da se sklone kolektivna pogodba za celo Jugoslavijo in sploh najdejo polno izgovorov. Industriji trde, da so delavci naščuvani, toda naščuvani so jih delodajalci sami. Delavci ne zahtevajo ničesar pretiranega, ampak za pošteno delo pošteno plačilo. Poziva delavstvo k miru, ker vemo, da je stavka dvojezen nož; vemo pa tudi, da je stavka zadnje sredstvo. Za Jugoslov. strokov. zvezo je govoril g. Rozman Peter o vzrokih, ki so privedli tekstilno delavstvo v današnji položaj. Vsi trije pa so neprestano ponavljali klic: vsi v organizaciji! Z zborovanja se je v znak solidarnosti s stavkajočimi tovariši v Kranju poslala brzojavka: »Tekstilno delavstvo v Mariboru, zbrano na velikem zborovanju, pozdravlja vašo borbo, ki jo spremlja s simpatijami in želi obilo uspeha. Navzoči so navdušeno pritrjevali besedam govornikov in so se mirno razšli v trdnem sklepu ne odnehati, dokler ne dosežejo svojih pravic.

Jesenice. — Delu slava, delu čast! 40 let je poteklo, odkar je jeseniški kovinar, jeseniški katoliški delavec, zastavil lopato na zaraslo ledino in pričel vršiti nad tovariši veliko poslanstvo, poslanstvo katoliške prosvete med delavstvom. S trudom je oral brazde. Sovražniki so vstajali z vseh strani in pokončavali setev. A slovenski katoliški delavec je postajal še vztrajnejši in oral in sejal. Z njim je bil on, ki rast daje in žetev je bila obilna. Zgradil si je dom, »Katoliški dom«. Žetev je bila podesetena, stoterna in dom je postal premajhen. Postavil je novega, štirikrat večjega v trajen spomenik velikemu delavcu-borcu dr. Jan. Ev. Kreku, »Krekov prosvetni dom«. In danes jeseniški katoliški delavec in inteligent, ki sta z roko v roki gradila 40 let, tudi v dežju in viharju, s ponosom gledata na sadove tega dela. A to ju ne omanjaja, nego sili v novo delo. Za 30. avgust ste vsi katoliški delavci širom naše lepe Gorenjske iskreno vabljeni na jubilejne svečanosti Krekovega prosvetnega društva na Jesenicah. Svečanosti so združene z gorenjskim prosvetnim taborom. Spored Gorenjskega prosvetnega tabora na Jesenicah: dne 29. in 30. avgusta t. l. ob 40 letnici Krekovega prosvetnega društva, 30 letnici Zveze katoliških fantov in 25 letnici godbe Krekovega prosvetnega društva pod pokroviteljstvom voditelja Slovencev, notranjega ministra dr. Antona Korosca. Spored slavnosti: Sobota 29. avgusta: ob 20: iluminacija Krekovega doma; ob 20 in pol: misterij »Slehernik« na prostem. Nedelja 30. avgusta: ob 6: fanfare na balkonih Krekovega doma; ob prihodu prvih vlakov: sprejem gostov; ob 9: sprejod skozi Jesenice; ob 10: sv. maša z ljudskim petjem na »Orlovskem«; sv. maša daruje nadškof Bonaventura Jeglič. Po sv. maši: prosvetni tabor, govorita dr. Jože Basaj, ravnatelj Združenih zvez in Lojze Ilija, urednik »Slovenca«. Po taboru: koncert godbe Krekovega prosvetnega društva; ob pol 15: slovesne večernice z ljudskim petjem; ob pol 16: slavnostna prireditev s sporedom: 1. slavnostna godbena uvertura; 2. pesem prošle slave, poje jeseniški zbor; 3. Kaj ti je, močja? — simbolične vaje; 4. Rajanje s škaflci — dekleta v narodnih nošah; 5. tekmovalje narodnih noš — ocenjevanje (razdelitev 15 nagrad za najlepše noše); 6. gimnastične vaje fantov in deklet; 7. tekme v teku in metu krogle; 8. tabor fantov in deklet; 9. koncert godb; ob pol 20: Slovenska mati, alegorija.

Mezdno gibanje tekstilnega delavstva v Kranju. Kakor povsod v Sloveniji, je tudi v Kranju tekstilno delavstvo v zelo težkih in neurejenih razmerah. Da si zagotovijo boljše pogoje, je dne 20. avgusta zborovalo nad 2000 delavcev, ki nuj-

no zahtevajo kolektivno pogodbo. Na zborovanju so govorili tajniki treh strokovnih organizacij: Jakomin (Strok. kom.), Bučar (Narodna strokovna), Lombardo (Jug. strok.). Delavstvo je zahtevalo: da se takoj prične pogajanja, plače ostanejo neizpremenjene, dokler se ne sklone kolektivna pogodba, ukine naj se vsako nadurno delo. Naslednjega dne je bila resolucija predložena podjetnikom. Ker niso vsi pristali na pogoje, je še istega dne popoldne izbruhnila stavka v tovarnah: Jugobruna, Jugočeska, Intex, pozneje so se pridružile še druge, tako da je zastavkalo nad 3000 delavcev. Zvečer so se pogajanja nadaljevala in podjetniki so priznali zahteve v celoti. Vendar delavci še niso popolnoma zadovoljni s pogodbo, ki so jo podpisali zaupniki. Vse prebivalstvo je solidarno s stavkajočimi in jih podpira moralno in dejansko z živili.

Podpiranje industrije, ne v Sloveniji. Na predlog finančnega ministra je ministrski svet izdal uredbo za l. 1936-37, po kateri se železna industrija v Zenici oprosti carin in drugih carinskih dajatev, skupnega davka na poslovni promet, luksuznega davka, državnih in samoupravnih dajatev na vse vrste strojev in njihove rezervne dele, na vse material in orodje uvoženo iz tujine za zgradbe novih tovarniških naprav in tudi tedaj, kadar jih pošlje iz tujine nazaj ter uvozi mesto njih drug material (čl. 1). S to uredbo je zagotovljen železarni v Zenici lahek in neoviran razvoj v največjem obsegu. Nismo proti temu, ker bo mogla zaposliti tovarna veliko število delavcev in ki jim bo vsled ogromnih ugodnosti mogla nuditi večje plače. Toda zahtevamo isto mero za vse. Življenje enega — naj ne bo smrt drugega! Tudi Jesenice morajo biti deležne vseh ugodnosti, sicer ne morejo vsled višjih režijskih stroškov konkurirati s podjetjem, ki ga protežira država. Naša skrb in strah postajata vedno večja.

Kaj nam prinese novi zakon o elektrifikaciji? Po načrtu zakona o elektrifikaciji je predviden pri ministrstvu za stavbe »sklad za podpiranje elektrifikacije države«. V ta sklad bi pobirali 2% kosmatih dohodkov elektrarn, kar bi pomenilo 2% povečanje cene električnega toka. Po računih bi plačala Slovenija na leto v ta fond 6 milij. Din, ki bi bili za nas menda popolnoma izgubljeni. V 10 letih bi pobral ta fond več denarja, kot ga je potrebno, da se izpelje elektrifikacija vseh pomembnejših krajev v Sloveniji, ki trenutno še nimajo elektrike. V letu 1934 — v času najhujše gospodarske krize, je dala Slovenija državi trošarine na električni tok skoraj 20 milij. Din ali 41% celotne v državi pobrane trošarine, dočim je znašala proizvodnja elektrike v Sloveniji samo 26%. (»Slovenija« št. 32.)

Nov volilni red pri Bratovskih skladnicah.

Po vesteh iz Beograda bo ministrstvo za gozde in rudnike izdalo na podlagi pravilnika Bratovskih skladnic § 19 volilni red, po katerem se bodo vršile volitve v vseh treh panogah zavarovanja te institucije. Že sam člen 19. predvideva za volitve proporcionalni sistem, ne več večinski, kot je bil ves čas, odkar obstoja Bratovska skladnica. Veliko borbo za proporcijo imele strokovne organizacije, ki se potegujejo za demokratičnost vsakih volitev, posebno pa volitve v tako važno panogo zavarovanja kot so Bratovske skladnice. To smo morali povedati le zgolj radi tega, ker smo opažali, da so to zastopstva organizacij, katera so imela skladnico v upravi mnogo let in katerim proporcio do zadnjega ni prav nič konveniral. Prav gotovo je, da si tudi volitve preveč ne žele. Sedanja uprava v tej instituciji je pa tudi čisto okostenela, zlasti to v odseku razsodišča, kar se tiče delavskega zastopstva. Nikdar se niso usta odpirala takrat, ko je bila potreba, marveč je takrat, ko je bilo treba masi delavstva streljati z velikim kanonom »neizmerno požrtvovalnost«, v resnici se je pa na pristojnem mestu storilo radi nezadostnega poznanja zakonodaje jako malo ali celo nič. To smo dobro informirani od onih, ki so bili zagovorov potrebni, pa na žalost jih niso bili deležni.

V novem volilnem redu, kakor poročajo, je določeno, da bodo v prvi vrsti imele pravico

vlaganja list strokovne organizacije delavcev in nameščencev. Pa tudi posamezni člani skladnice bodo imeli pravico kandidirati in vlagati liste, če zadostne listo z zadostnimi podpisi. Pri sestavi tega pravilnika je zmogala vsaj v neki meri demokracija. Pravilnika še ni in tudi volitve še niso razpisane. Prav pa je, če že ob tej priliki povemo naše stališče pri vlaganju list in izbiri kandidatov te prevažne zavarovalne rudarske in plavžarske ustanove. Že vsa povojna leta so si zavarovalci izbirali za upravo vedno take ljudi, ki so znali mnogo kričati in malo delati. Ker je bilo tako, so tudi skladnice s svojim obstojem take, kakršne so. Zavarovalci niso nikoli pomislili na izbiro takih ljudi, ki bi ne kričali, pač pa več delali in tudi delovanje obvladali. Psihologija rudarjev je vedno in povsod bila, da kdor veliko govori, je najboljši njihov zagovornik. To pa doslovno ni nikoli držalo in tudi nikoli ne bo. In sedaj? Na upravo Bratovske skladnice je potrebno postaviti v prvi vrsti ljudi, ki so si s strokovnim znanjem in delom pridobili vsaj toliko izobrazbo, da poznajo delavsko zakonodajo, potom katere bodo delavstvo zagovarjali in mu storili to, kar se storiti da. Za tako izbiro pa ni dovolj, ozirati se samo na kričanje. Če bi isto bilo res merodajno, bi danes skladnice stale aktivne, ne pa visoko pasivne. Drugič je potrebno, da so v upravi skladnice gospodarji. Ne morejo pa koristiti drugim, če že dostikrat sami zase ne znajo gospodariti in v obče sploh gospodarstva ne poznajo. Treba je tudi, da niso sebični in da se ne pripravajo za dnevnice in za to, koliko bo kdo zaslužil pri izvrševanju svoje dolžnosti. Izbrati je treba ljudi, ki bodo zavarovancem vsaj o delovanju poročali, ne pa tako, da mora vsak član na kolenih prositi za pojasnila, kaj se je v eni ali drugi zadevi ukrenilo. Saj skladnično zastopstvo delovanja in potrebo članom lahko obrazloži na javnih zborovanjih.

Rudar se ubil pri padcu. Od Sv. Jederti nad Laškimi je došlo žalostno sporočilo, da je padel v golškem jašku TPD 18 letni rudar Franc Mejač s Creta 76 m globoko in je obležal mrtev.

Železniška obrtna šola v Mariboru. Železniška uprava je sklenila, da bo otvorila pri večjih delavnicah posebne obrtne šole, ki bodo pričele že v nekaj dneh z rednim poukom. Tudi državne delavnice v Mariboru dobijo tako šolo, v katero bodo sprejetih 40 učencev in sicer: 32 ključničarjev, 7 kovino-strugarjev in 1 tapetnik. Šolanje traja 4 leta in bo enako spodnji srednji šoli z malo maturo. Sprejeti bodo krepki fantje, ki so pričetkom šolskega leta 1. sept. letos izpolnili 14 let in niso prekorčili starosti 16 let in 8 mesecev. Prošnje za sprejem z običajno opremo je nasloviti na ravnateljstvo delavnice do 1. sept. Sprejeti učenel bodo pravočasno poklikani v Maribor, kjer bodo zdravniško preiskani. Vsak učenec prejema dnevno med šolanjem v I. in II. razredu 12, v III. 14 in v IV. razredu 16 Din dnevno in je zavarovan pri železniški bolniški blagajni.

Vestnik Zveze združenih delavcev.

Ljubljana. »Del. Pravica« v pojasnilo. Na članek »Tobačno delavstvo praznuje«, ki je bil objavljen 13. avgusta t. l. v »Delavski Pravici« odgovarjamo sledeče: Zveza združenih delavcev ni nikako frontarsko društvo, temveč prava strokovna, delavska organizacija, ki stoji na krščanskih načelih. Informator »Delavske Pravice« se popolnoma po nepotrebnem razburja zaradi 5 upokojitev, kajti tem so takoj sledile nadaljnje, ki so v naslednjih dneh dosegle številko 114 upokojenih. Da pa je bila gđ. Vode Frančiška med prvimi upokojenkami, pa naj bo vesela, saj je ravno ona najbolj kričala po tovarni, da upokojitev ne bo pred aprilom leta 1937. Še na usodni ali srečni dan, kakor ga hoče kdo imenovati, bilo je 8. avgusta ob 9. uri, je imenovana svojo prerokbo ponavljala in zatrjevala češ, da se jo lahko na »raufenk« obesi, če bo druga, kot pravi. In 10 min. po tistem je bila

Stariši, ki dajete denar za šolske potrebščine, opozorite svoje otroke, da kupujejo v Tiskarni sv. Cirila!

obveščena, da je s štirimi sodelavkami upokojena. Tej prvi partiji so potem sledile upokojitve vsak dan tako, da je doslej, kot že povedano, 114 upokojenih. Radi pokojnine naj se gđ. Vode tudi nikar ne boji, da je ne bo prejela pred aprilom nasl. leta, ker sicer se zna ponovno zgoditi, da se bo prestrašila, ko bo isto ob pravem času prejela. Kar se tiče »farbarije« moramo poudariti, da naša Zveza nikogar ne farba, ker je to organizacija resnega dela in poštenih namenov. Marsikomu seveda ni všeč, ko delavstvu pomagata naša dva gg. ministra; ampak za to nič ne moremo, če je delavstvo uvidelo kje je pravo zanimanje zanje in kje se dosega uspehi. Zato apeliramo na vse neorganizirane delavce, naj se organizirajo v ZZZ, kajti ona je res prava delavska organizacija, ki za svoje članstvo skrbi in za njihove pravice vedno postavi v boj. — Tobačni delavec.

Ribnica. Delavci protestirajo. V nedeljo 16. VIII. 1936) so na ustanovnem občnem zboru »Podružnice ZZZ v Ribnici« na Dolenjskem navzoči delavci dvignili ogorčen protest proti pristanskemu postopanju ljubljanske Delavske zbornice, katera je s proti zakonitim odlokom odrekla ZZZ obvezno registracijo. Delavstvo se je trdno oprijelo svoje nove, katoliške, strokovne organizacije in ne bo pustilo, da bi se tako aktivni in borbeni organizaciji kratile pravice, ki ji po obstoječih statutih DZ pripadajo.

Anketa o kmetijskih zbornicah.

V četrtek 13. in v ponedeljek 17. avgusta se je vršila na bankski upravi v Ljubljani anketa o uredbi o kmetijskih zbornicah, ki jo je sklical g. ban dr. Natlačen. Prvi dan je g. ban tudi sam vodil anketo. Ankete so se udeležile po svojih zastopnikih Strokovna zveza poljedelskega delavstva, Kmečka zveza, Zadruga zveza in društvo absolventov kmetijskih šol. Na anketo smo prvič opazili gospode dr. Kulovca, Marko Kranjca, Fr. Gabrovška ter dr. Voršiča, od udeležencev z drugega dne omenimo pa g. Brodarja.

Anketa je pokazala vso zamotanost tega vprašanja, kakor tudi različne nazore o ureditvi bodoče zbornice. Društvo absolventov kmetijskih šol je naglašalo nekakšno razredno kmetsko stališče, zastopniki Kmečke zveze so bili za zbornico vseh pripadnikov kmečkega ljudstva. Sam g. Brodar, predsednik Kmečke zveze, je pokazal zelo mnogo razumevanja in poznanja delavskih razmer. Žalibog so se postavili posebno na drugi razpravi zastopniki oblasti na stališče, da na osnutku uredbe ni mogoče mnogo izpreminjati, ker da tudi končne izpremembe ne bi bile sprejete. V tem oziru je treba naglasiti, da sedanji tekst uredbe, v kolikor se tiče pojmovanja kmečkega delavca, ne soglašja z dejanskim stanjem, ker število kmečkih delavcev naravnost znižuje na minimum, kar gotovo ni koristno za rešitev vprašanj delavstva v okviru kmečkih zbornic.

Zastopnik Strokovne zveze poljedelskega delavstva tov. Valant Milan je podal na prvi razpravi načelno stališče organizacije do uredbe. Naglasil je, naj bo Kmečka zbornica skupna zbornica posestnikov ter delavcev. To pa le pod pogojem, da se prizna delavstvu enakovrednost v obliki paritete, to je enakomočnega zastopstva posestnikov in delavcev v vseh organih zbornice. Brez tega ni mož-

Iver-Kolenc:

Denar.

Sodobni roman.

34

Odeta je molčala. Muzardove besede so jo prepričale, da ji ne more pomagati, zaradi tega ni silila vanj.

Nekaj časa sta molče korakala. Naposled se je blagajnik oglašil:

— Osebo bi vam pomagal, — je dejal z mehkim glasom — a sem trenutno brez denarja.

— Morda bi vam mogel posoditi vaš prijatelj Soléme — je pripomnila Odeta.

— Ne verjamem — je odkimal Muzard. — On rabi denar, ker je kupil ženi avto.

Po kratkem odmoru je dejal:

— Gospa, lahko bi vas vprašal, zakaj vi ne greste k Solémeju s prošnjo za posojilo, a ni potrebno, ker se mi zdi, da vem za vzrok. Vaše prijateljstvo z gospo Ivanko ni iskreno in vi se bojite, da bi ona pretrgala z vami zvezo, če bi ji vi naravnost priznali, da ste revni.

Odeta je zardela. Muzard jo je sočutno gledal. Grajal jo je, a poleg tega pomiloval. Njen obup ga je pretresel. Prijel jo je za roko in ji obljubil, da bo takoj šel k Solémeju.

Mlada žena ga je hvaležno pogledala in jecljaje zašepetala:

— Kako ste dobri, gospod Muzard.

Nato sta se dogovorila, da bo šel Muzard popoldne k Solémejevim, Odeta pa bo počakala v restavraciji. Muzardu se je zdelo popolnoma naravno, da bo šel za Gerarda k Solémeju iskat pomoči. Gerard, Soléme in on so bili nerazdružljiva prijateljska trojica, radi tega je bil prepričan, da bo Soléme na njegovo prošnjo rad pomagal ubogemu slikarju.

Solémeja ob Muzardovem prihodu še ni bilo iz tovarne. Blagajnika je sprejela Ivanka. Peljala ga je v salon. Muzard je molče korakal ob strani mlade žene. Občudovaje jo je pogledoval. Priznati je moral, da je zelo lepa. Na sebi je imela bluzo iz čipk in fin valovit plašč. Tekmovati bi mogla s kako kraljico.

Ivanka je gostu izkazovala mnogo pozornosti. Ljubeznivo je besedila in ga zagotavljala, da ga bo Ivan zelo vesel. Potem ga je nekam skrivnostno vprašala:

— Gospod Muzard, ali že veste? Naposled se je izpolnila moja vroča želja: imam avto!

— Nemogoče! — je vzkliknil Muzard začudeno, ko da tega ne bi že prej vedel.

— Da! Da! — se je vsa srečna zasmejala Ivanka. — Pojdite ga pogledat!

Prijela ga je za roko in peljala iz sobe ko otroka. Obraz ji je sijal od velike radosti.

Muzard se je nasmehnil in dejal:

— Gospa, vi ste ko otrok! Niste mirovali, dokler niste dobili vaše igrače. Ubogi Ivan je moral šteti težke tisočake!

— Gospod Muzard, ne govorite tako! — je odvrnila Ivanka na videz užaljeno. — Avto je po ceni. Spravil nam ga je gospod Loche. Sofer bo en vaje-nec iz tovarne, ki ne bo zahteval redne plače.

Muzard je ravnodušno ogledoval avto in potrpežljivo poslušal Ivankino besedičenje.

V tem hipu so se zaslišali koraki.

— Muzard! — je vzkliknil znan glas.

Blagajnik se je obrnil in zagledal Ivana. Prijateljca sta si podala roke.

— Ni slab, kajne? — je nato Ivan pokazal na avto. Poleg tega je cenen.

Nato je objel in poljubil ženo in nadaljeval:

— Moja uboga Ivanka več ne bo prisiljena peš gaziti po pariškem blatu.

Muzard je gledal mlada zakonca in se toplo smehljal. Ta avto je spet vpostavil ljubezen med njima. Ali to ni strašno, da je njuna zakonska sreča odvisna od takih ničevosti.

Znanci so se vrnili v salon. Med tem ko so se vsedali za mizo, je Soléme nekam pikro dejal:

— Ti stari moralist danes ne mrmraš? Ne oporekaš niti obleki moje žene, niti izdatkom za avto?

— Pah! — je zamahnil Muzard z roko. — Če imata v teh stvareh veselje, lahko ostaneta otroka in se igrata z vajnimi igračkami in sicer tem bolj, ker vama je usoda mila.

Za hip je utihnil, nato nadaljeval:

— Naše prijatelje iz ulice Arago pa usoda kruto preganja.

— Gérardove? — je vprašal Soléme. — Kaj se je zgodilo? Jih je zadela kaka nesreča?

Muzardu se je hipoma zazdela njegova naloga silno težka. Ni vedel, kako bi začel. Da bi prijatelja nekoliko pripravil, je v nejasnih obrisih začel govoriti o družinskih skrbeh, — o mnogih izdatkih in pomanjkanju denarja. Nato je pohvalil Odeto, ki tako junaško prenaša pomanjkanje in podpira moža pri delu.

— O! To je zlata žena! — je vzkliknila Ivanka. — Jaz obožujem gospo Gerardovo.

— Da! je dodal Soléme. — A jaz še mnogo bolj spoštujem Gérarda.

— No dobro! — je dejal Muzard. — A vesta, kaj čaka Gérardove? Rubež in izgon!

— Kaj? — je začudeno vzkliknil Ivan, ki ga je Muzardova novica pretresla.

— Oh, ubogi ljudje! — je vzdihnila Ivanka.

Muzarda je ganil ta izraz sočutja in nenađoma ga je prevzelo čustvo vesele nade. Zato je dejal:

— Gérard mora plačati stanarino za več mesecev nazaj. Ker nima denarja, mu je hišni gospodar zapretel, da ga bo izgnal iz stanovanja.

no pravo sodelovanje obeh strank, ker je nemogoče, da bi posestniki mogli sami odločati pravično v delavskih vprašanjih. Pripadništvo delavcev k zbornici naj se posploši. Določiti naj se, v kateri smeri naj nudijo zbornice zaščito delavstvu. Člani plenuma zbornice, ki ne bi bili izvoljeni, naj imajo le posvetovalni glas. Soodločevanje in paritetna soodgovornost je potrebna tudi glede na število pravega kmečkega delavstva.

Udeleženci prve razprave so bili mnenja, da je stališče delavstva neizvedljivo, čeprav je — kar je priznal dr. Kulovec — glede zahteve po pariteti načelno pravilno in v skladu s Pijevo okrožnico. Na drugi razpravi je predložil tov. Valant točno stilizirane predloge k posameznim paragrafom v smislu načelnega stališča. Pri ponovni razpravi o pomenu besede kmečki delavec je izjavil, da je navsezadnje razširjenec pomena te besede manj važno, če anketa sprejme predlog o pariteti. Sprejetje te je predpogoj za nadaljno udeležbo organizacije delavstva pri razgovorih. Nekateri od navzočih so bili mnenja, da bi se s sprejetjem tega stališča postavil cel sedanjí osnutek na glavo (kar pa ni res, ker bi se moral spremeniti le en sam člen!), drugi pa zopet, da bi imeli potem delavci nasproti posestnikom premoč. Glede na to, da anketa ni sprejela glavnih zahtev delavske organizacije, je zapustil tov. Valant razpravo, kot opazovalec pa se je še nadalje udeleževal drugi delegat.

Nadaljna razprava je nekoliko popravila sedanje besedilo uredbe deloma po željah kmečke zveze in nekoliko tudi glede na naše zahteve. Med drugim je bilo sklenjeno, da se da delavstvu v zbornici četrtina delegatov. **Strokovna zveza je torej imela delan uspeh s svojim nastopom.**

K vsemu temu je treba dodati še to-le: Sedanja ureditev za delavstvo še ni idealna. Obdržali smo proste roke za svoje nadaljno postopanje. Cela stvar še ni končno rešena. Delavci imamo svoje zaveznike pri prijateljskih organizacijah v Zagrebu in drugod. Zastavili bomo vse svoje moči, da dosežemo še več kot smo dosegli v Ljubljani. Kakšen bo končni uspeh naših prizadevanj, seveda ne vemo. Bodimo optimisti! Svojo dolžnost kot organizacija smo vršili, čeprav smo zaenkrat še slabi. Borba za ureditev kmečke zbornice pa je vsemu delavstvu lahko glasen klic po potrebi organizacije. Ko bi imeli organizacijo razvito, bi mogoče popolnoma prodrli. Tako pa smo dosegli vse le s skromnimi sredstvi. Vsi kmečki delavci so vabljeni, da se pridružijo organizaciji, ker je v skupnosti moč in zmaga. Več doseže organiziranih 1000 kot neorganizirani milijon!

Še to in ono.

V Grčiji se pripravljajo novi socialno-zaščitni načrt, ki naj bi veljal za 10 let. Po načrtu se bodo ustanovile ljudske kuhinje, preurede se bolnišnice in sirotišnice. V ta namen bo na razpolago 2 milijardi drahov.

20 milijard dinarjev znaša na Poljskem vojni proračun, sedaj bi radi od Francoske še posojilo 10 milijard Din spet za vojsko.

V francoskem mestu Le Havre so stopili v stavko vsi bančni uradniki, ker so v neki banki odpustili 4 uradnike.

— Ubogi reveži! Kako si bodo pomagali? — je zamrmrala Ivanka.

Muzard je pogledal zakonca in nato nekam proseče dejal:

— Sami si ne morejo pomoči. Pač pa jim lahko vidva pomagata. Glejta, prišel sem s prošnjo! Posodita Gérardovim dva tisoč frankov! Za vaju, ki plavata v zlatu, je to malenkost, njim pa...

Utihnili je, ko je videl preplašeni pogled, ki sta ga izmenjala zakonca. Spoznal je, da njegova prošnja ne bo izpolnjena.

— Dva tisoč frankov! — je presenečeno vzkliknila Ivanka. — In sedaj, ko smo imeli toliko izdatkov?

— Prijatelj, — je dodal Soléme — ti zahtevaš nemogoče stvari. Tudi midva sva v denarnih skrbeh, radi tega o posojilu ni govora... Pomilujem Gérardove. Sicer pa sem prepričan, da so sami zakrivilni nesrečo. Gospa Odeta je preveč lahkomišelná in razsipna. Verjami, da je moja Ivanka dosti bolj redna in štedljiva.

— Jaz gotovo ne bi delala dolgov — je dodala žena.

Muzard je tedaj v njo uprl oni svoj pogled, ki so se ga vsi bali in je ostro odvrnil:

— Gospa, na vaše besede rečem samo tole: Vidva sta sužnja denarja in se treseta pred njegovo močjo ko slabotna otroka. Denar je iz vaj naredil lutke brez volje in razuma. Z Bogom! Grem, ker se bojim, da bi se spozabil in bi vam glede vašega pohlepa po denarju povedal stvari, ki bi vas žalile.

Vstal je in naglo šel proti vratom.

— Muzard! — je zaklical za njim Ivan. — Ne zapuščaj naj na tak način! Dobro veš, kako te ljubiva.

— Tu se ljubi denar! — je trpko odvrnil Muzard. Vse drugo je postranska stvar!

Vse za vse šole v Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6, Trg Kralja Petra 6
v Ptuj: Slovenski trg 7.

Na obroke lahko dobijo šolske potrebščine:

1. Člani Nabavljalne zadruge državnih nameščencev (Rotovski trg, kjer naj zahtevajo nakaznico za Cirilovo).
2. Člani železničarske Nabavljalne zadruge (Frankopanova ulica in Aleksandrova cesta, kjer naj zahtevajo nakaznico za Cirilovo).
3. Nastavljenci in delavci v podjetjih, če ista prevzamejo zaračunavanje obrokov.

Vse pa, ki kupujejo v naših prodajalnah, zagotavljamo, da bodo z blagom in nizkimi cenami zadovoljni.

Priporoča se

TISKARNA SV. CIRILA.

Francoska vlada je predložila zbornici zakonski načrt o velikih javnih delih. Zbornica je načrt že sprejela. Načrt določa za l. 1936 4 milijarde frankov za javna dela, za 3 naslednja leta pa letno 7 milijard fr. Približno dve tretjini denarja sta določeni za meze in samo ena tretjina za nabavo potrebnega materiala. Zaposlenih pa sme biti pri delih največ 10% inozemcev.

Bolgarija dobi kmetijske zbornice. Natančnejši načrti še niso znani. Zbornice bodo posvetovalni in pomožni organ poljedelskega ministrstva in bodo sestavljene iz enakih delov zastopnikov kmetov, kmetijskih združenj en del pa bo imenovala država sama.

Novi zakon o francoski narodni banki je zagotovil državi velik vpliv na njo, predvsem pa omejil vsemogočno oblast najbogatejših 200 delničarjev, ki so dosedaj edini imeli glasovalno pravico, dočim jo bo imel po novi odredbi vsak delničar.

Junkersove tovarne za letala in motorje so svoj akcijski kapital nenadoma podvnanjale. Od 10,5 milij. mark je zrasel na 130 milijonov.

Norveški nacionalisti so na svojem zborovanju v Oslo zahtevali, da se Trotzki, ki živi v bližini Osla iznese iz države na podlagi rezultatov, ki jih je prinesla nenadavna hišna preiskava.

Število otrok, ki so končali ljudsko šolo l. 1937 do 1947 bo skoro za 40% nižje od dosedanjega. Tako poročajo iz Nemčije. To je posledica nazadovanja rojstev, ki se bo poznala posebno v gospodarstvu.

30 milij. Din bo posodila drž. hipotekarna banka ljubljanski mestni občini, ki bo s tem mogla plačati del svojih dolgov pri ljubljanski mestni hranilnici. Ta denar bo hranilnica porabila za izplačila vlagateljem. Tudi mariborska mestna občina je dobila obljubo 18 milijonskega posojila, ki ga bo uporabila enako kakor ljubljanska. To bo imelo gotovo znatne posledice na denarni promet.

Ogromno vsoto 630 milijonov dinarjev plača Slovenija vsako leto državi več, kakor prejme nazaj. Posledica centralizacije!

V letu 1935. je plačala Slovenija 14% vseh neposrednih davkov v Jugoslaviji, kar pomeni, da je Slovenija relativno najbolj obdavčena pokrajina v Jugoslaviji.

Kongregacija »Sv. Oficija« je postavila na indeks tednik tako imenovanih »Krščanskih revolucionarjev« v Franciji, pod imenom »Nova zemlja«. S tem so verniki opomnjeni, da se skrbno varujejo vseh knjig, časopisov in letakov, ki se zavzemajo za sodelovanje katoličanov s komunisti, pa četudi gre to pod oznako karitativnega dela. Obsojeni list se je odkrito postavil za zvezo katoličanov s komunisti in »krščanski revolucionarji« nosijo kot znak križ s kladivom in srpom. (Katal. tjeđnik št. 34.)

Naložba kapitala se sedaj za 15,7% boljše rentira l. 1933 kot pa 1925. (Tadič, cit. po Del. Pr.)

Socijološki tečaj za učitelje srednjih šol je priredila banovina v dneh od 17. do 20. avg. Udeležencev je bilo ob koncu okrog 100. Večino predavajev je govoril priznani sociolog, vseuč. prof. dr. Andrej Gosar. Govori so pokazali zgodovinski razvoj družbe, kapitalizma in najrazličnejše poskuse rešitve, od katerih pa noben vprašanje v vsej globini ne zajame in ne reši.

Prava rešitev je v dosledno samoupravni, občestveni ureditvi gospodarskega reda. S tem je naredila banovina hvalevreden korak in samo želi je, da bi se podobni tečajji še večkrat vršili. Znano je namreč, da prihajajo prav iz srednjih šol najbolj fanatični zagovorniki komunizma in njegovih idej, ki jih mnogokrat dobivajo od svojih učiteljev-polstrokovnjakov, dočim bi se prav od vzgojitelja mladine moralo zahtevati temeljito poznavanje stvari, ki jih hočejo širiti med mladino.

Zvezda, ki se je razletela.

Sloviti ameriški zvezdoslovec profesor Milton Humason je odkril ogromno spirhalno meglenico, ki potuje najmanj z brzino 40.000 km na sekundo skozi vesolje. Kako ogromna je ta hitrost, je najbolje razvidno iz tega, da bi z njo v eni sekundi napravili pot okoli zemlje. Doslej še niso utegnili izračunati daljave te meglenice od nas, profesor Humason pa sodi, da potrebuje njena svetloba do nas najmanj 230.000 let. V ostalem je nahajati to meglenico sredi skupine kakšnih 200 manjših meglenic.

Skoraj istočasno so v zvezdarni na M. Wilsonu odkrili novo zvezdo, ki so ji dali ime »Nova Virginija«. Ta zvezda se je morala pred nekoliko sto leti razpočiti in toliko časa je potrebovala njena svetloba, da je dospela do nas. Po računih gre v danem primeru za zvezdo, ki je morala imeti najmanj desetkratni obseg našega solca in tudi svetlobnost tega razpočenega sveta je morala biti dostikrat večja od svetlobnosti našega solca.

Točnost čebel.

Najnatančneje preiskave glede na časovno mero so dognali pri čebelah. Točno ob določeni uri se odpravijo čebele na pašo. Ko so čebele radi opazovanja ujeli in jih zaprli v posebno temnico, so se tudi tukaj čebele ravnale natančno po določenem dnevnem času. Pravijo, da se čebele ravnajo najbrž po vplivu zračne elektrike, ki čez dan narašča in poje. Zato so dali čebele v rudnik. A tudi v rudniku so se čebele držale svojega dnevnega reda in natančne točnosti, kar je dokaz, da imajo čebele zares razvit čut za čas. Čebele so celo navadili na to, da so prihajale na dva, tri ali štiri dni ob isti uri k koritcu po hrano.

Zaključek olimpijade
»Največje športne igre vseh časov«, tako nazivajo letošnje olimpijske igre v Berlinu. Obseg letošnje olimpijade je bil v resnici ogromen, tako da je bil že skoraj nepregleden. Človek ga niti po časopisju ni mogel zasledovati, še manj pa seveda oni, ki so igre gledali na lastne oči. Tudi je preveliko število tekmovalcev zadrževalo potek sporeda. Strokovnjaki delajo že sedaj načrte za prihodnjo olimpijado, kako bi se z izločilnimi tekmami in minimalnimi rezultati že pred tekmami izbrali v resnici samo najboljši tekmovalci. Rezultati letošnjih tekem so prav presenetljivi. V skupni klasifikaciji je zavzela prvo mesto Nemčija, ki si je priborila največ točk, največ zlatih, srebrnih in bronastih kolajin. Nemci so se za olimpijado pripravljali štiri leta z veliko vztrajnostjo, ki je rodila najlepše uspehe. — Skupni uspeh po točkah je sledeč: Nemčija 181 točk, Združene države 124, Italija 47, Finska 39, Francija 39, Madjarska 37, Švedska 37, Japonska 34, Holandska 33, Anglija 23, Avstrija 27, Švica 26, Češkoslovaška 19, Kanada 14, Argentina 13, Estonika 13, Norveška 11, Egipt 10, Poljska 9, Danska 7, Turčija 4, Indija 3, Nova Zelandija 3, Latvija 3, Mehika 3, Jugoslavija 2, Romunija 2, Južna Afrika 2, Belgija 2, Avstralija 1, Filipini 1, Portugalska 1 točka. — Jugoslavija je skoraj na zadnjem mestu. Priborila si je edino eno srebrno medaljo v telovadbi na krogih. Od jugoslovanskih predstavnikov smo na olimpijadi več pričakovali. Pokazalo pa se je sedaj, da je sistem naše športne vzgoje zgrešen ter ga bo treba izpremeniti. »Sokol«, ki je edina dovoljena športna in telovadna organizacija v državi, od katere dobiva vso pomoč, je zatajil. Za prihodnje take velike mednarodne tekme se bo treba pač bolje pripraviti, da ne bomo zopet na koncu table.

Lahka atletika. Grčija — Jugoslavija 121:92. Naša lahkoatletška zveza je povabila grško olimpijsko lahkoatletsko reprezentanco, da je na povratku iz Berlina nastopila v dvoboju z našimi lahkoatletci. Tekme so se vršile v Zagrebu dva dni ter so vzbujale veliko zanimanje. Grki so pokazali skoraj v vseh disciplinah svojo premoč ter so odločili dvoboj v svojo korist z visoko razliko v točkah 121:92.

Juniorsko plavalno prvenstvo se je vršilo v Splitu dne 22. in 23. avgusta. Udeležilo se ga je deset plavalnih klubov. Prvenstvo juniorjev v plavanju in waterpolu si je priboril Jadran iz Splita s 170 točkami, druga je Ilija iz Ljubljane s 117, tretji ZPK iz Zagreba s 116, četrta Viktorija s Sušaka 62, Sever iz Belgrade 21, Jadran iz Ljubljane 8, GSK iz Karlovca 7, Jadran iz Hercegovna 4, Planina iz Ljubljane in Hašk iz Zagreba sta ostala brez točk.

Nogomet. V Ljubljani se je vršila v nedeljo nogometna tekma med SK Ljubljano in Cakoječim SK. Ljubljanci so Cakovčane porazili z visoko razliko 12:0. V Mariboru sta igrala SSK Maribor in SK Rapid prijateljsko tekmo neodločeno 3:3. — V Ljubljani sta se neodločeno spopadla Slovan ter Olimp iz Celja 1:1. — V Belgradu je Jugoslavija porazila splitski Hajduk 3:0, v Subotici pa Gradjanski iz Zagreba Bačko z rezultatom 6:0.

Kolesarstvo. Kolesarski klub Zarja je praznovale preteklo nedeljo svoj jubilej ter priredil dirko na 100 km dolgi progi Zg. Kašelj—Domžale—Trojane—Vransko in nazaj. Prvi je privozil na cilj Mariborčan Stefan Rozman v dobrem času 3 ure in 5 minut. Drugi je Kačić (SK Hermes), tretji pa Gartner (SK Ljubljana).

Težka atletika. Agilni težkoatletski odsek SSK Maratona v Rušah je priredil v nedeljo skupno z mariborskimi maratonskimi rokoborci in boksači propagandni težkoatletski nastop v Slovenjgradcu, ki je zelo dobro uspel. Maratonski rokoborci, boksarji in dvigači uteži so pokazali vse te tri sportne panoge, ki so bile Slovenjgradčanom nepoznane ter so vzbudili med gledalci veliko zanimanje za gojitev težkoatletskega sporta.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrta jutraj in jih je treba plačati naprej.

— Ne govori tako! Saj vendar dobro poznaš najno prijateljstvo do tebe!

— Vajno prijateljstvo sem spoznal malo prej. Res, ne gre za me, a ne morem se otresti občutka, da če bi prišel zase prosit, bi ravnotako naletel na gluha ušesa ko sedaj... Z Bogom!

Soléme je spremil Muzarda do vrat. Prepričan je bil, da je prijatelja za vedno izgubil.

Muzard se je peš vračal v restavracijo, kjer ga je čakala Odeta. Pri srcu mu je bilo ko obsojencu, ki ga peljejo na morišče.

Odeta je nestrpno pričakovala prijatelja. Ko ga je zagledala, je vzdrtela. Vprašaje je uprla vanj oči.

— Ni mi uspelo! — je žalostno dejal Muzard. Odeta je bolešno vzdihnila. Zdelo se ji je, da je vse izgubljeno.

Ko sta prišla na ulico, je ustavila Muzarda.

— Muzard, — je pretresljivo prosila — pomagajte! Pokažite mi rešilno pot! Pomislite na mojega ubogega Lucijana! Priznam, da sem kriva in ne zaslužim, da bi se me usmilili, a Lucijan je nedolžen in je vaš prijatelj. Usmilite se ga!...

Blagajnik je nekaj časa razmišljal, potem pa je predlagal:

— Prodajte iz hiše predmete, ki vam niso nujno potrebni.

— Prodati? — je odvrnila Odeta. — Kaj pa dobimo za nje? Malenkost, ki si z njo ne bomo mogli pomagati. Raje bi...

— Kaj? — jo je prekinil Muzard.

Medtem sta dospela do dolge vrste avtomobilov. Šoferji so klicali:

— Frank in petdeset za Auteuil (Otöj). Še dve mesti!... Še eno mesto...

— Muzard, — je rekla Odeta s sklonjeno glavo — ali bi mi mogli dati vsaj petdeset frankov?

— Kaj boste začeli s tako malenkostjo? — se je nasmehnil blagajnik.

— Poskusila bom z njimi srečo — je odvrnila ona z drhtečim glasom. — Šla bom na dirko v Auteuil. Stavila bom. Morda dobim. Hočete iti z menoj? To je zadnji način, da pridem do denarja.

Muzard je nekaj časa okleval. Naposled je dejal: — Pojdiva!

Obsojal je stave, toda Odeta žalostna usoda ga je tako pretresla, da bi vse storil, samo da bi ji pomagal.

V Odetinih plavih očeh je zagorelo blazno veselje. Skočila je v prvi avto.

V naslednjem hipu je avto zdrvel z njo in Muzardom proti dirkališču.

Muzard se je smehljal ob pogledu na Odeto. Bila je vsa spremenjena: njene oči so sijale, na obrazu ji je žarela razburjenost strastnih igralk, ki so prepričane o svoji zmagi.

Avto se je ustavil. Odeta je naglo skočila iz njega in je hitela proti vходу. Muzard ji je jedva mogel slediti. Medtem ko je kupil vstopnice, je ona naglo pregledala program.

— Hitro, hitro! — je nato priganjala prijatelja. — Balaan-Boy je v drugi točki. Ne smeva zamuditi!

— Kdo je ta Balaan-Boy? — je vprašal blagajnik začudeno.

— Ne veste tega? — je ostrmela vanj presenečeno. — To je konj, ki nanj vsi stavijo, ker je že večkrat zmagal.

Ko sta prišla na dirkališče, je bila prva dirka že končana.

— Muzard — se je obrnila Odeta k prijatelju, — če vam je prav, bom stavila vseh petdeset frankov na Balaan-Boya. Prepričana sem, da bom stavo dobila.

(Dalje sledi.)